

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDU PRO VEŘEJNOU SLUŽBU
(druhý senát)
8. února 2011

Věc F-95/09

Carina Skareby
v.
Evropská komise

„Veřejná služba — Úředníci — Psychické obtěžování ze strany nadřízeného — Články 12a a 24 služebního řádu — Žádost o pomoc — Přiměřená lhůta — Počátek běhu lhůty — Délka“

Předmět: Žaloba podaná na základě článků 236 ES a 152 AE, kterou se C. Skareby v podstatě domáhá zrušení rozhodnutí Komise ze dne 4. března 2009 o nezahájení správního šetření ohledně tvrzeného psychického obtěžování, jehož původcem je jeden z jejích bývalých nadřízených

Rozhodnutí: Rozhodnutí Evropské komise ze dne 4. března 2009 o nezahájení správního šetření ohledně tvrzeného psychického obtěžování, jehož původcem je jeden z bývalých nadřízených žalobkyně, se zrušuje. Evropská komise ponese veškeré náklady řízení.

Shrnutí

1. *Úředníci — Žaloba — Právní zájem na podání žaloby
(Služební řád úředníků, článek 91)*

2. *Úředníci — Povinnost správy poskytnout pomoc — Provedení v oblasti psychického obtěžování — Podání žádosti o pomoc — Dodržení přiměřené lhůty
(Služební řád úředníků, články 12a, 24 a čl. 90 odst. 1)*

3. *Úředníci — Povinnost správy poskytnout pomoc — Provedení v oblasti psychického obtěžování — Podání žádosti o pomoc — Počátek běhu lhůty, kterou je třeba dodržet
(Služební řád úředníků, článek 12a)*

4. *Úředníci — Povinnost správy poskytnout pomoc — Provedení v oblasti psychického obtěžování — Podání žádosti o pomoc — Dodržení přiměřené lhůty — Délka lhůty
(Statut Soudního dvora, článek 46; služební řád úředníků, článek 24)*

1. Pokud jde o tak závažnou otázku, jakou je psychické obtěžování, je nutno připustit, aby si úředník, který tvrdí, že je obětí psychického obtěžování, a který u soudu napadl odmítnutí orgánu věcně přezkoumat jeho žádost o pomoc, zachoval v zásadě legitimní zájem vyžadovaný judikaturou jako

podmínka přípustnosti žaloby, i když nepožaduje náhradu újmy vyplývající z tvrzeného obtěžování ani zahájení disciplinárního řízení proti údajnému původci tohoto obtěžování a toto obtěžování mělo skončit již před několika lety.

Toto řešení je nezbytné především z důvodu samotné závažnosti psychického obtěžování, které může mít mimořádně ničivý dopad na zdravotní stav postiženého. Údajná oběť psychického obtěžování si zachovává svůj právní zájem na podání žaloby nezávisle na tom, zda takové obtěžování přetrvává nebo zda dotčená osoba vznese, případně má právo či záměr vznést, další návrhy v souvislosti s psychickým obtěžováním, směřující zejména k náhradě škody. Případné uznání existence psychického obtěžování ze strany správy může mít samo o sobě příznivý účinek v rámci terapeutického procesu psychického zotavení obtěžované osoby.

(viz body 23, 25 a 26)

Odkazy:

Soud pro veřejnou službu: 30. listopadu 2009, Wenig v. Komise, F-80/08, bod 35

2. Dodržení lhůty, která musí být „přiměřená“, je vyžadováno ve všech případech, kdy v situaci, kdy právní předpisy danou oblast neupravují, zásady právní jistoty nebo ochrany legitimního očekávání brání tomu, aby unijní orgány a fyzické nebo právnické osoby jednaly bez jakéhokoliv časového omezení, čímž by byla ohrožena zejména stabilita nabytých právních situací.

Pokud žádost o pomoc při údajném psychickém obtěžování směřuje k tomu, aby byla určena existence protiprávního a zaviněného jednání úředníka nebo zaměstnance, a není-li vyloučeno, že by takové jednání, jelikož k němu došlo při výkonu funkcí údajného původce obtěžování, mohlo případně zakládat odpovědnost dotčeného orgánu, žádost o pomoc popisující takové jednání se z právního hlediska blíží žádosti o náhradu škody předložené správě úředníkem na základě čl. 90 odst. 1 služebního řádu. V oblasti náhrady škody přitom judikatura vyžaduje dodržení lhůty, která musí být „přiměřená“. Je tak rovněž třeba připustit existenci lhůty, kterou je vázán úředník při předkládání žádostí o pomoc ve věcech psychického obtěžování.

(viz body 41, 43 a 44)

Odkazy:

Tribunál: 6. července 2004, Huygens v. Komise, T-281/01, body 42 a 46 až 48; 5. října 2004, Eagle a další v. Komise, T-144/02, body 57 a 66

Soud pro veřejnou službu: 11. května 2010, Nanopoulos v. Komise, F-30/08, bod 117, který je předmětem kasačního opravného prostředku projednávaného před Tribunálem Evropské unie, věc T-308/10 P; 9. července 2010, Marcuccio v. Komise, F-91/09, bod 32, který je předmětem kasačního opravného prostředku projednávaného před Tribunálem Evropské unie, věc T-450/10 P

3. Podle čl. 12a odst. 3 služebního řádu se psychické obtěžování projevuje po delší dobu, je opakované nebo systematické. Psychické obtěžování tedy představuje z podstaty věci pokračující protiprávní jednání, je nutně dlouhodobé a k tomu, aby mohlo být považováno za dokonané, předpokládá existence opakovaného nebo systematického jednání. Příznaky se navíc mohou projevit až určitou dobu po prvních projevech psychického obtěžování nebo poté, co si oběť plně uvědomí dosah těchto projevů, přičemž uvedená oběť ostatně často potřebuje čas k tomu, aby si uvědomila, co se jí stalo, a vymanila se z vlivu obtěžovatele.

Vzhledem ke specifikám psychického obtěžování a požadavku právní jistoty se tak jeví vhodným vycházet z výhradně objektivních kritérií a za počátek běhu lhůty pro podání žádostí o pomoc ve věcech psychického obtěžování považovat poslední projev údajného původce psychického obtěžování

nebo každopádně okamžik, od něhož již údajný původce není schopen pokračovat ve svých projevech vůči své oběti, a to nezávisle jak na tom, zda oběť věděla o jednotlivých projevech psychického obtěžování nebo si je uvědomila, tak na projevu, kterým protiprávní jednání údajného původce psychického obtěžování nabylo „dlouhodobou“ nebo „systematickou“ povahu vyžadovanou pro závěr o existenci takového obtěžování.

(viz body 47 a 49)

4. S ohledem na právní blízkost mezi žádostí úředníků o náhradu škody a žádostí o pomoc vycházející z existence psychického obtěžování a při neexistenci jakéhokoliv relevantního důvodu vylučujícího výše uvedené srovnání je třeba připustit, zaprvé, že lhůta pro předložení žádosti o pomoc musí být přiměřená, a zadruhé, že doba pěti let, obdobně jako v případě lhůty stanovené v článku 46 statutu Soudního dvora, musí být v zásadě považována za přiměřenou k platnému oznámení psychického obtěžování správě a požadování její pomoci, zejména zahájením správního šetření v tomto ohledu. Tato doba totiž umožňuje správě plně dostát své povinnosti péče a svým povinnostem vyplývajícím z článku 24 služebního řádu, a případně z vlastní iniciativy přijmout příslušná opatření, a současně dotyčné osobě mít dostatek času pro uplatnění svých požadavků u orgánu. Umožňuje rovněž zohlednit zvláštnosti pojící se k pojmu psychického obtěžování, a sice skutečnost, že se jeho příznaky mohou projevit až po určité době od prvních projevů psychického obtěžování a dále že oběť často potřebuje čas k tomu, aby si uvědomila, co se jí stalo, a vymanila se z vlivu obtěžovatele.

Obdobně tomu, co je připuštěno v oblasti žalob úředníků na náhradu škody, však lhůta pěti let pro podání žádosti o pomoc v oblasti psychického obtěžování nemůže být považována za rigidní a nedotknutelné pravidlo. Konkrétně žádost o pomoc v oblasti psychického obtěžování podaná ve lhůtě pěti let je sice v zásadě přípustná, mohlo by tomu však být jinak v případě zvláštních okolností, které je třeba posoudit v závislosti na významu sporu, složitosti věci a jednání dotyčného.

(viz body 53 a 54)

Odkazy:

Soud pro veřejnou službu: 4. listopadu 2008, Marcuccio v. Komise, F-87/07, bod 30